

SPIS TREŚCI

Przedmowa

Wykaz skrótów

Wprowadzenie

I. Wolność woli i konieczność

II. Kompatybilizm i inkompatybilizm

1. Filozoficzne źródła doktryny św. Anzelma o Bożej przedwiedzy i wolnej woli

1.1. Augustyn

1.1.1. Rozwiązanie modalne

1.1.2. Boża przedwiedza jako gwarant wolności

1.1.3. Przypadek Boga a przypadek człowieka

1.1.4. Wieczność a czas

1.2. Boecjusz

1.2.1. Konieczność

1.2.2. Wieczność

2. Przedwiedza Boga a wolność woli

2.1. Bóg - byt doskonały

2.2. (Przed)wiedza Boga

2.2.1. Czy wiedza Boga jest przyczyną rzeczy, czy też rzeczy są przyczyną wiedzy Boga?

2.2.2. Czy Bóg poznaje to, co nie istnieje?

2.2.3. Czy Bóg poznaje zło, czyli grzech?

2.3. Wolna wola

2.3.1. Po co wolna wola rozumnemu stworzeniu?

2.3.2. Czym jest wolny wybór woli?

2.3.2.1. Podział woli i definicja wolności woli

2.3.2.2. *Affectiones*

2.4. Zgodność Bożej przedwiedzy z wolną wolą

2.4.1. Argument I: konieczność następcza

2.4.2. Argument II: przedwiedza a czas i wieczność

2.4.3. Argument III: *argumentum ex concessio*

3. Predestynacja a wolna wola

3.1. Augustyn o przeznaczeniu

3.2. Eriugena w sprawie predestynacji

3.3. Rozwiązanie Anzelma

3.3.1. Predestynacja a przedwiedza

3.3.2. Jak Bóg predestynuje fakty przygodne, które zachodzą dzięki wolnej woli

4. Łaska a wolny wybór

4.1. Augustyn o łasce

4.1.1. Pelagianizm

4.1.2. Łaska a wolna wola według Augustyna

4.2. Natura a łaska

4.2.1. Grzech pierworodny

4.2.2. Wolny wybór (*liberum arbitrium*) a wolność (*libertas*)

4.3. Łaska, wola, wolność

Wnioski

Appendix. Św. Anzelm z Canterbury. O zgodności przedwiedzy, predestynacji i łaski Bożej z wolną wolą

1. Przedwiedza i wolny wybór

2. Predestynacja i wolny wybór

3. Łaska i wolny wybór

Bibliografia

Indeks osób

Summary